

Dags att könsdifferentiera resurstilldelningen i skolan

Flera kommuner har nu explicit börjat fördela skolresurser baserat på elevernas bakgrund. I Sundsvall utgår en högre skolpeng till elever med utländsk bakgrund eller vars föräldrar saknar högre utbildning. I Gävle kommer förskolorna att få mindre bidrag för barn som har en högutbildad mamma än för andra barn.

I princip är detta något som formaliserar den resursfördelning som redan förekommer bland kommunala skolor. Att Äppelviksskolan i Bromma får klara sig med 6,5 lärare per 100 elever medan Bredängskolan har råd med 10,4 beror ju självfallet på att Stockholms kommun ger mer pengar per elev till Bredängskolan. Och det på goda grunder; trots den högre personaltätheten var det genomsnittliga meritvärdet år 2006 i Bredäng 207 mot Äppelvikens 259 (max är 320).

Att även friskolorna dras in i detta utjämningsystem är i grunden en alldeles utmärkt utveckling. Dels kan detta motverka tendenser bland friskolorna att gallra bort elever med särskilda behov, dessutom är det ju självklart att skolans ambitioner att utjämna elevernas livschanser inte ska begränsas till de kommunala skolorna. Frågan är bara på vilka grunder resurserna ska fördelas?

Skolans problem framställs ofta som särskilt stora i invandrartäta områden. Och detta med all rätt; skillnaden i meritvärde mellan svenskfödda elever och elever med utländsk bakgrund är drygt 20 meritvärdespoäng. Däremot är det inte lika välkänt att skillnaden mellan pojkar och flickor är av samma storleksordning. Faktum är att invandrarflickor numera klarar sig snäppet bättre än svenskfödda pojkar i skolan. Allra sämst går det dock för invandrapojkar som ligger lika långt efter invandrarflickorna som de svenskfödda pojkarna ligger efter sina systrar.

Det är inte bara individuellt som flickor klarar sig bra i skolan. Alltmer tyder även på att flickor är just den knappa resurs som verkligen saknas i skolorna. Jan Björklund pratar om ordningsregler, lärarfacken om behovet av fler vuxna i skolan och alla pratar de om hur viktig lärarbehörigheten är. Men medan det är svårt att finna belägg för att vare sig lärarbehörighet eller personaltäthet spelar någon större roll för elevernas prestationer finns det forskning som visar hur gynnsamt det är att gå i en klass med en stor andel flickor.

Den som hamnar i en klass med minst 60–65 procent tjejer – det är först vid en så hög andel flickor som de positiva effekterna syns – har verkligen dragit en vinstlott. I sådana klasser stökas det mindre, eleverna samarbetar

bättre, lärarna slipper depression och utbrändhet. Detta avspeglas på skolresultaten som blir betydligt bättre för både pojkar och flickor i en tjejdominerad miljö. Det är inte heller så att flickor fungerar särskilt bra i en flickdominerad klass. Nej, intressant nog går det lika mycket bättre för pojkar som för flickor i sådana klasser.

Vilka praktiska slutsatser kan dras av detta? Den totala könsfördelningen låter sig knappast påverkas så den vägen är inte framkomlig (även om man i delar av Kina och Indien verkar ha en hyfsad idé om hur det går till). Ett annat sätt är att använda sig av de flickor som finns på bästa möjliga sätt. I stället för att satsa på en så jämn könsfördelning som möjligt kanske skolorna borde skapa så många klasser som möjligt med ungefär 65 procent flickor. Fast det kan ju vara lite känsligt för de som får sina söner placerade i flickfria klasser.

Det rimligaste vore emellertid nog att fortsätta på den inslagna vägen med en differentierad resurstilldelning beroende på elevernas förutsättningar och helt enkelt låta skolorna få mer pengar per pojke än per flicka. Naturligtvis bör detta då gälla både kommunala skolor och privata, dvs även skolpengen bör differentieras på detta sätt. Nu spelar som sagt inte skolresurserna någon avgörande roll för elevernas prestationer, men en viss utjämnande effekt har de. Dessutom är ökade resurser det verktyg som i andra sammanhang används för att hantera skolans problem, inte minst då andra instrument – åtminstone kortsiktigt – lyser med sin frånvaro.

Det är uppenbart att en politik som på detta sätt gör skillnad mellan könen skulle vara kontroversiell. Frågan är dock i vilken utsträckning opinionen skulle ändras om skolans misslyckande vad gäller pojkarna blev allmänt känt. En annan fråga är om vi finner de nuvarande skillnaderna i skolprestation acceptabla. Om inte, måste man ställa sig frågan om det är rimligt att låta allt förbli vid vad det varit. Vi anser inte så när det gäller andra grupper, så varför göra det med pojkarna?

En helt annan slutsats är att Kina och Indien har fått ytterligare en anledning att se över sin familjepolitik.

Jonas Vlachos